Region Stockholm

33

Svar på skrivelse från Jonas Lindberg (V) angående journaluppgifter från läkare verksamma enligt nationella taxan (LOL)

HSN 2021-2096

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Enskilda vårdgivare och Vårdstödjande tjänster
Marina Skarbøvik

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-11-25

HSN 2021-2096

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Jonas Lindberg (V) angående journaluppgifter från läkare verksamma enligt nationella taxan (LOL)

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden ställer Jonas Lindberg (V) frågor angående angående journaluppgifter från läkare verksamma enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL).

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Jonas Lindberg (V)

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Skrivelsen anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Region Stockholm finansierar den vård som utförs av läkare verksamma enligt LOL inom regionen. Att kontrollera huruvida korrekt debitering av utförd vård har skett, är ett viktigt uppdrag som åligger hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Fördjupade uppföljningar av verksamma vårdgivare är ett nödvändigt led i denna kontroll, som regleras av bestämmelser i LOL. LOL innehåller även regler som ger regionen rätt att återkräva felaktigt utbetald ersättning (19 och 26 §§ LOL).

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har under 2020 och under 2021 fått frågor om de fördjupade uppföljningar som förvaltningen har genomfört av läkare verksamma enligt LOL under de senaste åren. Förvaltningen har besvarat dessa frågor utförligt och hänvisat till dokumenterade granskningsresultat. Förvaltningen har även redovisat ett omfattande underlag, däribland granskningsresultat från 34 fördjupade uppföljningar genomförda sedan 2016, samt redogjort för hur inkomna kopior av patientjournaler hanteras.

Nedan följer svar på Jonas Lindbergs fem frågor som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har mottagit med anledning av innehållet i två debattinlägg, skrivna av Maciej Zaremba, publicerade på DN:s kulturdebattsida den 22 september 2021 respektive den 23 september 2021.

Fråga 1:
Stämmer uppgifterna i Dagens Nyheters artiklar om att psykiatriker verksamma enligt LOL blivit avkrävda att lämna in journaluppgifter som inte är avidentifierade?

Ja, uppgifterna stämmer, såtillvida att hälso- och sjukvårdsförvaltningen har anmodat ett antal psykiatriker verksamma enligt LOL att inom ramen för påbörjade fördjupade uppföljningar ge in kopior av icke avidentifierade journalhandlingar. Denna handläggning följer etablerad praxis inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen för kontroll av utbetald läkarvårdsersättning.

Fråga 2:
Med vilken laglig grund är det beslutet i så fall fattat? Och i så fall av vem/vilka?

Grunden för hälso- och sjukvårdsförvaltningens begäran om underlag finns i 26 § andra stycket LOL, som stadgar att ”Läkaren ska på begäran av regionen lämna upplysningar och visa upp patientjournal samt övrigt material som rör undersökning, vård eller behandling av en patient och som behövs för kontroll av begärd läkarvårdsersättning”.

Bestämmelsen i 26 § andra stycket LOL fungerar sekretessbrytande och syftar till att ge regionerna en möjlighet att kontrollera rätten till begärd läkarvårdsersättning. Att journalanteckningarna är icke avidentifierade är en förutsättning för att denna kontroll ska kunna genomföras. Utan icke avidentifierade journalanteckningar kan hälso- och sjukvårdsförvaltningen nämligen inte koppla en debiterad vårdåtgärd till en specifik journalanteckning. Till skillnad från vad som är fallet för andra avtalsformer inom Region Stockholm har förvaltningen inte tillgång till annan information för verksamheter inom LOL, såsom diagnoskoder och

KVÅ-koder, som kan möjliggöra en koppling mellan patient och debiterad vårdåtgärd. Enligt fast praxis sedan många år tillbaka begärs därför alltid icke avidentifierade journalhandlingar i samband med de fördjupade uppföljningar som hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomför av läkare verksamma enligt LOL. Denna praxis baseras på ovan nämnda bestämmelse samt på förarbeten till bestämmelsen. I förarbetsuttalanden märks följande resonemang.

”Många landsting har å sin sida framfört att avidentifierade journaler inte är tillräckligt för att landstingen ska kunna göra den uppföljning som är avsedd. Om landstinget endast ges tillgång till avidentifierade uppgifter finns enligt landstingen ingen möjlighet att göra en meningsfull koppling mellan debiterat besök, vårdåtgärd och journalanteckning för en specifik patient. Landstingen framför också att även landstingens personal omfattas av hälso- och sjukvårdssekretessen.

Enligt regeringens bedömning är det angeläget att landstingen får de uppföljningsredskap som de anser sig behöva för att följa upp den vård som de finansierar. Som flera landsting påpekar omfattas den personal vid landstingen som arbetar med uppföljning av vårdgivarnas verksamhet av bestämmelserna i 7 kap. 1 c § sekretesslagen (1980:100) om hälso- och sjukvårdssekretess. Landstingen hanterar också en stor mängd känslig information redan i dag, bl.a. om patienter inom den offentligt drivna hälso- och sjukvården. Vidare finns en motsvarande möjlighet att granska journaler enligt 11 § tandvårdsförordningen (1998:1338).” (Regeringens proposition 2008/09:64 Ersättningsetablering för vissa privata vårdgivare, m.m., s. 60–61.)

Breven med anmodan om att inkomma med icke avidentifierade journalhandlingar i de fördjupade uppföljningar som för närvarande pågår av psykiatriker verksamma enligt LOL, har skickats till berörda läkare i enlighet med nyssnämnda etablerade praxis. Avsändare till dessa brev med anmodan har i aktuella fördjupade uppföljningar varit enhetschefen för enheten enskilda vårdgivare och vårdstödjande tjänster respektive avdelningschefen för närsjukvårdsavdelningen.

Fråga 3:
Görs sådana granskningar även av andra vårdgivare? I så fall vilka?

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomför regelbundet fördjupade uppföljningar inom alla avtalsformer. Det är dock bara LOL och lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi (LOF) som har sekretessbrytande bestämmelser.

Fråga 4:
Har patienterna fått information om att förvaltningen fått ta del av deras journaler?

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har inte förmedlat sådan information till patienterna, då det inte åligger förvaltningen att göra det. Förvaltningen saknar kännedom om huruvida patienterna ifråga har fått informationen från berörda vårdgivare.

Fråga 5:
Hur ser förvaltningen på dom uppgifter som framkommer i artiklarna i Dagens Nyheter?

Generellt ska hälso- och sjukvårdsförvaltningen inte recensera medias rapportering, vi kan dock redogöra för sakförhållanden och fakta.

Fakta är, som redogjorts för ovan, att hälso- och sjukvårdsförvaltningen har laglig rätt att anmoda till läkare verksamma enligt LOL att inkomma med icke avidentifierade journalkopior. Fakta är också att det omnämnda JO-beslutet med kritik mot Region Skåne, rörde uppföljning av vårdgivare verksamma enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV), som till skillnad från LOL inte har någon sekretessbrytande bestämmelse.

De korrekta sakförhållandena avseende läkarvårdsersättningen är att ersättningsnivåerna regleras genom förordningen (1994:1121) om läkarvårdsersättning (FOL). Region Stockholm har att strikt följa dessa nivåer, och har ingen möjlighet att påverka ersättningens storlek. Samtalsbehandling som ges av läkare som dessutom är legitimerad psykoterapeut, berättigar till ett lägre arvode än ett normalbesök i psykiatri. Skillnaden är cirka 500 kronor per besök, 1 566 kronor per besök jämfört med 1 011 kronor per besök, enligt 2021 års taxa.

Fakta är att det förekommit felaktiga debiteringar av läkarvårdsersättning bland läkare med psykiatrisk specialitet som ger samtalsbehandling. Mot denna bakgrund gick förvaltningen i mars 2019 ut med ett förtydligande, avseende debitering av arvodet för samtalsbehandling enligt 9 § FOL. Sedan förtydligandet har hälso- och sjukvårdsförvaltningen på förekommen anledning vid flera tillfällen kommunicerat att förvaltningen dessförinnan inte haft kännedom om att psykiatriker verksamma enligt LOL i Region Stockholm har bedrivit samtalsbehandling, utan att debitera rätt ersättning för åtgärden. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har alltså inte medgett att regionens psykiatriker begär ersättning enligt det väsentligt högre normalarvodet i psykiatri när de ger samtalsbehandling. Det är inte heller fråga om att det har funnits en tidigare tolkning som visat sig vara felaktig. Frågan har utretts grundligt inom hälso- och

sjukvårdsförvaltningen och förvaltningens uppfattning är att reglerna är tydliga, men att debitering har skett i strid med dessa.

Fakta är att det, i det omfattande underlag av granskningsresultat från fördjupade uppföljningar inom LOL, framgår tydligt att det har funnits allvarliga brister i de granskade verksamheterna.

Fakta är att det för hälso- och sjukvårdsförvaltningen är en självklarhet att verksamheter som finansieras av skattemedel ska kunna kontrolleras. Bristande möjlighet att kontrollera och reglera de verksamheter som bedrivs enligt LOL, är något problematiskt enligt förvaltningen. Förvaltningens erfarenhet är att LOL i många delar är en föråldrad lagstiftning som inte ger tillräckliga möjligheter att ställa krav på verksamheterna. Regelverket innebär dessutom otillräckliga möjligheter att ingripa vid missförhållanden. Regionerna har ett mycket litet handlingsutrymme vid upptäckt av exempelvis bristande patientsäkerhet, hur allvarliga bristerna än är.

Fakta från resultaten av de åtskilliga fördjupade uppföljningar som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har genomfört av läkare verksamma enligt LOL, är att kontinuitet inom LOL kan medföra att ett fåtal patienter erbjuds frekventa besök, på bekostnad av andra patienters vårdbehov. Fakta, baserat på uppföljningar, är vidare att rätten till fri medicinsk diagnostik för läkare verksamma enligt LOL är ett upplägg som har visat sig medföra en övervältring av kostnader från verksamheter som bedrivs med eget kostnadsansvar för medicinsk diagnostik, till de verksamheter som bedrivs enligt LOL. Rätten till fri medicinsk diagnostik har även visat sig medföra en minskad benägenhet att utifrån medicinsk indikation remittera till riktade undersökningar, vilket har resulterat i remitteringar till omfattande undersökningar utan medicinsk indikation.

Regionen bör enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningens mening kunna ställa likvärdiga krav på all regionfinansierad hälso- och sjukvård. Detta är dock inte möjligt med LOL och LOF. För en utförligare redogörelse kan förvaltningen i detta sammanhang referera till Region Stockholms yttrande över betänkandet God och nära vård – En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19), se ärende HSN 2020–0711, med hälso- och sjukvårdsdirektörens yttrande till hälso- och sjukvårdsnämnden, s. 12-16.

I yttrandet redogörs bl.a. för att LOL och LOF inte står i samklang med ett modernt hälso- och sjukvårdssystem samt att regionerna som finansierar verksamheten inte har något inflytande över verksamhetens utbud eller kvalitet. I yttrandet välkomnar Region Stockholm att LOL och LOF upphör på det sätt betänkandet föreslår.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2021-11-25

Region Stockholm

HSN 2021-09-28

Vänsterpartiet **Skrivelse**

Skrivelse av Jonas Lindberg angående journaluppgifter från läkare verksamma enligt nationella taxan (LOL)

Dagens Nyheter har förra veckan i två artiklar intervjuat ett flertal psykiatriker verksamma enligt nationella taxan (LOL) inom bland annat Region Stockholm som har blivit avkrävda att lämna in journaluppgifter som inte är avidentifierade. Patientens personnummer och adress ska alltså behövt stå med.

Enligt artiklarna ska även vissa av läkarna fått krav på sig att lämna in den mailkorrespondens dom har haft med sina patienter. Att göra stickprovskontroller, medicinska revisioner med mera är såklart helt centralt för att följa upp vårdgivare och se ifall man t ex har debiterat rätt. Men att avkräva dom att röja patientsekretess är något helt annat.

Beslutet bakom detta tycks inte ligga i något politiskt organ utan är taget inom förvaltningens tjänstemannaorganisation. Vi ställer oss väldigt frågande till detta tillvägagångssätt och undrar hur och med vilken grund förvaltningstjänstemän kan kräva in journaluppgifter som inte är avidentifierade.

Med anledning av detta vill jag ha svar på följande:

1. Stämmer uppgifterna i Dagens Nyheters artiklar om att psykiatriker verksamma enligt LOL blivit avkrävda att lämna in journaluppgifter som inte är avidentifierade?

2. Med vilken laglig grund är det beslutet i så fall fattat? Och iså fall av vem/vilka?

3. Görs sådana granskningar även av andra vårdgivare? I så fall vilka?

4. Har patienterna fått information om att förvaltningen fått ta del av deras journaler?

5. Hur ser förvaltningen på dom uppgifter som framkommer i artiklarna i Dagens Nyheter?

Jonas Lindberg
Vänsterpartiet